

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2-40 .

Nr. de Duminică:
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 il.
Manuscripte nu să în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Viena.

În cercurile noastre românești prepondează în genere credința, că Viena are tot interesul să ne arăte o simpatie statornică. Mai sânt ele, ce e drept, și clipe de îndoială uneori, când ne gândim, că acele simpatii în realitate rămân platonice. Mai există printre noi și bărbați a căror educație, făcută în spirit maghiar, aduce de prin școlile maghiare un fel de aversiune împotriva metropolei austriace. Și sânt bătrâni, cari încă dela 1848 încoace hrănesc credința, că pentru faimoasa noastră »Ausharren in der Noth«, pentru perseverarea noastră în tradițiile austro-filice și dinastice, răsplata și atențiunea de sus zăbovesc prea din cale afară. Opinia noastră publică însă, în desăvârșita ei majoritate, îndeosebi poporul și elementele conducătoare cu simț politic, stau fără șovăială în convingerile lor așa zicând istorice, cari, dacă nu se confirmă în mod practic și vizibil, cel puțin nu se desmint și ne deschid, prin diverse incidente politice, cel puțin perspective pentru viitor. Pentru mulți dintre noi este absolut sigur, că acea idee principală a revendicărilor noastre, că acea autonomie a Ardealului, pe care o abandonăm așa de ieftin, trăiește încă întreagă în conștiințele noastre.

Ceeace ne face să revenim asupra raporturilor noastre cu Viena sânt cele câteva întâmplări recente, petrecute cu ocazia ultimelor delegațiuni. Am înregistrat și noi vestea despre declarațiunea episcopului de Lugoj, a domnului Hosszu, în secțiunea

ungară a delegațiunei. Am arătat prețioasa cuvântare a distinsului delegat Dr. Simionovici, reprezentantul Românilor bucovineni. Și am luat spre mângâitoare cunoștință cuvintele ponderoase ce M. Sa Impăratul a adresat acestui Bucovinean luminat, asigurându-l de stima ce o poartă Românilor din imperiu, pentru devotamentul lor.

Socotim că aceste trei evenimente sunt deopotrivă de semnificative pentru orientarea de astăzi. Explicările și asigurările, date la locuri de această înaltă competență, înseamnă cea mai naturală cale pentru a săvârși ceva pozitiv în ceea ce privește soarta noastră. Rezultă din ele, între altele, că la Viena interesele generale ale Monarhiei sunt cu totul altfel privite ca în Ungaria și că, dacă noi Românii, am imita pilda popoarelor austriace și ne-am conduce lupta politică cu tactica și principiile lor, am ieși mai repede din stările de astăzi.

Am văzut cum în Austria noua lege electorală, concepută pe baze democratice, a schimbat în bine situația popoarelor și a raporturilor lor sociale. Ce este mai firesc decât să râvnim și noi la aceeaș măsură în Ungaria, câtă vreme este atât de evident, că pe calea asta chiar și echilibrul cu Austria ajunge într-o fază mai normală. Cu o Ungarie, în care valoarea etică și numerică a naționalităților s'ar pune mai mult în evidență, Austria ar fi în o mai puternică tovarășie. Și urmează de-aci îndatorirea noastră de întâiul rang de a uza de toate mijloacele informative, pentru a convinge Viena și Austria, că trebuie să fie mai aproape

de noi și să sprijinească mai energic mișcările noastre. Influența maghiarismului în cumpăna politicei monarhiei și ascendența lui tot mai vizibilă asupra Austriei nu pot fi limitate și reduse la justele lor proporții, decât prin o înlesnire francă a triumfului cauzei naționalităților în Ungaria.

Nu este un loc mai potrivit pentru acest fel de explicări decât la Viena însăși. Inceputul făcut anul acesta în delegațiuni este prin urmare un indiciu pentru toți.

Mărturisirile părintelui episcop Hosszu în privința votului universal și mai cu seamă spulberarea acuzațiunilor de iredentism au fost prețioase informațiuni pentru cercurile hotărâtoare, iar deslușirile categorice, date de dl Simionovici.

Austriacilor, pot servi spre exactă orientare. Pe calea aceasta va trebui să stăruim mai departe. Să ne dăm silința a ne făuri legături din ce în ce mai puternice cu Viena. Să uzăm neconținut de dreptul ce ni-l acordă instituția parlamentară, de a putea avea reprezentanți în delegațiuni. Iar arhieriei noastre să imite pilda lui Șaguna de odinioară și a episcopului Lugojului de astăzi și să-și redobândească influența lor de sfetnici credincioși ai Tronului.

Și aici mai avem o observare. S'a scris în timpul din urmă și nu s'a desmintit din nici o parte, că faimoasa tentat vă de pace a guvernului unguresc ar fi pornită din o voință exprimată la Viena. Lucrul este cu puțință și denotă fără îndoială o vădită bunăvoință față de noi. Tot ce regretăm însă este, că întreaga concepție a păcii a

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gheorghe Panu.

Azi îl înmormântăm și pe Gheorghe Panu. S'a sfârșit și cu acest suflet de elită.

A tăcut pentru vecie gura ce fermeca, s'au închis ochii aceia pătrunzători cari știau să descopere lucruri încă nevăzute de alții, nu mai mișcă mâna care a scris atâtea pagini superbe

În fața corpului neînsuflețit al sămănătorului de idei, m'am simțit cuprins de o adâncă melancolie.

Sânt douăzeci și patru de ani de când l'am cunoscut, douăzeci și patru de ani de când l'am văzut pentru prima oară trecând pe Calea Victoriei: robust, cu mișcări energice și cu pasul apăsător; cu privirea scrutătoare și neastimpărată; o figură întunecată de o barbă neagră, deasă și scurtă, cu părul căzând în șuvițe drepte pe tâmplă.

Era omul zilei, toți trecătorii se întorceau să-l vadă

— Panu! Acesta este Panu!....

Atunci începuse la Iași campania sa energetică și impetuoasă împotriva lui Ion C. Brătianu și se pregătea să vie cu »Lupta« în București.

Peste câteva zile l'am cunoscut personal și în ziua în care »Lupta« a apărut în București am devenit unul dintre colaboratorii săi — cel mai tânăr — alături de fratele meu C. Bacalbașa, care era prim-redactor al ziarului. Em. Frunzescu și alții.

Era un moment de mare entuziasm și nu știu dacă pot spune de mare încredere în sine și în colaboratorii săi, dar de sigur de mare îndrăzneală

Este cred destul să povestesc că în ziua în care a apărut primul număr al »Luptei« în București. Gheorghe Panu avea în buzunar 25 de lei; iar noi toți ceilalți cari formam personalul gazetei, nu puteam încropi nici atâta.

Administratorul ziarului, repausatul Lefteriu, a luat mărcile poștale pentru expediția ziarului pe credit dela tutungul de sub casa Greceanu, iar pentru tipar obținuse un credit de o săptămână dela tipograful Gr. Luis.

Firește că reputația lui Panu ca scriitor fiind stabilită pentru cercurile conducătoare se găsisse oameni politici care să-i ofere concursul lor. Panu nu era însă omul care să se puie sub epitropie și refuzând »comitetul de redacție« care era condus de ajutorului, a pornit singur înainte

»Lupta« a făcut o adevărată revoluție în presa noastră. Era într'adevăr demnă de numele ce purta și foarte repede a ajuns gazeta populară a Românilor, determinând un necunoscut până atunci curent de simpatie și de încredere în ziar.

»Lupta« avea farmecul neasemuit de a fi nu numai o armă puternică de luptă în contra guvernului dar și cea mai răsunătoare tribună pentru propagarea ideilor generoase, pentru apărarea cauzelor drepte, pentru înălțarea sufletelor.

Neobosit și întotdeauna capabil să se înnoiască Panu, cu vasta lui cultură și cu neîntrecuta lui putere de muncă, cu spiritul său observator și cu ironia sa pe atât de pătrunzătoare pe cât era

de fină și de literară, a fost figura combativă cea mai însemnată pe care a dat-o luptelor politice și presei poporul român.

Suflet însă bun ca un suflet de copil, campaniile sale cele mai aprige nu au fost niciodată dictate de sentimente meschine și de ură personală.

Pana sa scria totdeauna sub porunca ideilor conducătoare ce i-au rămas pururea scumpe și nici odată nu a luat condeul pentru a ponegri, sau a contesta adversarului calitățile reale cu care natura îl împodobise.

Cinstea aceasta a constituit marea lui slăbiciune ca om politic și această cinste a făcut să rămâie el, omul așa de bine pregătit pentru guvern, într'o țară atât de săracă în oameni mari cum este România, numai ziarist.

Când a scris »Omul periculos«, Panu nu s'a gândit să facă un articol de mare senzație pentru a mări tirajul »Luptei«, l'a scris sub imperiul revoltei pe care știuse s'o ațâțe în sufletul său cinstit și gata la orice sacrificiu, Mihail Kogălniceanu.

A fost un moment însemnat acesta în viața lui Gheorghe Panu, moment poate, care a hotărât nu numai rostul vieții sale întregi, dar și soarta partidului ce se formase în jurul său.

Ion C. Brătianu depusese la Camera Convenția Consulară cu Germania Mihail Kogălniceanu care sta totdeauna la pândă pentru a nu pierde momentul în care ar fi putut să-i dea lovitură primului ministru, cum se întoarse dela Camera îl chemă pe Panu acasă la el, în soseana Ki-seleff.

fost greșită. Viena se înșală dacă crede, că între noi și Maghiari sânt diferende atât de mărunte, încât acelea ar putea fi aplatate pe calea unor târguiești fără valoare.

Noi am socotit totdeauna că soluțiunea chestiunii naționalităților nu se poate da decât în cadrul vieții parlamentare. Asigurați Viena, prin guvernul din Budapesta, o bază de egalitate a dreptului de reprezentare; contribuie și ea ca reforma electorală să se facă mai repede și ca să ne luăm și noi, Românii, partea ce ni-se cuvine în parlament, în casa magnaților și în delegațiuni — căci în aceste foruri publice ne vom și noi singuri să ne facem dreptate.

Ministrul de război și arhiducele moștenitor. Ziarul *Tageblatt* din Berlin i se anunță din Viena: De-o vreme încoace presa clericală din Viena a pornit o campanie violentă împotriva ministrului de război. Nu trece zi ca să nu fie atacat. Se colportează fără încetare vestea demisiei baronului de Schönauich și el trebuie să declare tot de atâtea ori că n'are de gând să demisioneze. În cercurile politice și în cele militare e urmărită cu viu interes războiul acesta, deoarece e un secret public, că atacurile împotriva ministrului de război sânt puse la cale de arhiducele moștenitor. Baronul de Schönauich a fost adjutantul arhiducelui Albrecht și în situația aceasta de încredere a avut prilej să se ocupe, deja în tinerețe, cu chestiunile de însemnătate ale armatei și chiar arhiducele Franz Ferdinand l-a recomandat pe baronul de Schönauich pentru resortul armatei, ca pe bărbatul cel mai chemat. În vremea din urmă însă, între arhiducele moștenitor și ministrul de război s'au ivit unele divergențe ce nu se mai pot aplana. Divergențele acestea datează de când monarhul i-a fost încredințat moștenitorul niște afaceri militare de mare importanță și l-a instituit un birou militar special, care era menit să formeze legătura dintre biroul militar al monarhului și ministrul de război. Între moștenitorul de tron și ministrul de război, cele dintâi divergențe, s'au iscat pe tema concesiilor militare ce ar fi fost să se facă Ungurilor. Moștenitorul desaproabă în modul cel mai hotărât concesiile aceste, în vreme ce ministrul de război a adoptat un punct de vedere mai domol față cu Ungaria și dorește ca chestiunea concesiilor să fie lăsată în sarcina parlamentelor,

dar moștenitorul crede că în acest chip s'ar aduce o atingere drepturilor coroanei. În chestiuni de ordin strategic, de organizație, de administrație și de caracter personal s'au iscat de asemenea divergențe între ei și din partea unor factori anumiți s'au depus multe silințe ca divergențele acestea să devie și mai acute. În vorbirea sa recentă din delegațiuni ministrul de război a spus că cunoaște prea bine toba din care îi sânt trimise săgețile și declarația aceasta a lui a făcut atunci mare senzație. Alitudinea neșovăitoare a ministrului de război se explică prin împrejurarea, că a reușit să lămurească pe factorul cel mai competent, asupra stării lucrurilor. Un lucru e mai presus de orice îndoielă și anume că baronul de Schönauich se bucură de cea mai deplină încredere a monarhului.

Tendința acestor svonuri de-un caracter fantesist recidivă acum pentru a zecea oară poate, e evidentă și nu greșim dacă căutăm izvorul lor primordial în cercurile politice ungurești, a căror ură pentru moștenitorul de tron poartă să fie, la urma urmelor, întemeiată.

Alegeri congregaționale în Solnok-Dobica. Conducătorii cercurilor electorale pentru alegerea membrilor în congregațiunea comitatensă, ce va avea loc în 28 I. c., sânt rugați și pe calea aceasta a lua toate măsurile cu alegătorii români să voteze cu listele noastre. Ca membri să se candideze persoane de încredere din cercul respectiv. Toți alegătorii români din cerc sânt rugați a se prezenta la votare.

Se aleg: în Șintereag 3, în Ciachi Gârboiu 5, în Panticeu 4, în Reteag 4, în Strimbu (Horgospataka) 9, în Macica 4, în Capolnoc-Mănăștur 6, în Făurești 5, în Heanda-mare 8, în Mesteacăn 7, în Glod 7, în Dârgea 3, în Juș (Szászujs) 6 membri.

În alte cercuri astăzi sântem în minoritate. Clubul comitatens: *Dr. Ioan Cheches*, vice-președinte, *Dr. Liviu Micșa*, vice-președinte.

Ajurnarea saborului croat. Ieri s'a intrunit întâia oară după alegeri saborul croat, și după cum s'a fost anunțat cu săptămâni înainte, a și fost ajurnat în cea dintâi ședință. Autograful regal invocă drept motiv al ajurnării împre-

jurarea că saborul n'are încă majoritate, sânt însă speranțe că majoritatea necesară se va putea obține în curând. Autograful pune în perspectivă *aranjarea definitivă a chestiunilor de drept constituțional controversate*, așa și a chestiunii *pragmaticii căilor ferate*, care va fi rezolvată în sensul dorințelor poporului croat. Autograful mai promite reforma legii comunale, îmbunătățirea situației economice a țărănilor, organizarea creditului, răscumpărarea lucrărilor publice, îmbunătățirea lefurilor învățătorilor dela școlile rurale și în sfârșit reforma codului civil și penal.

Autograful regal a făcut o impresie favorabilă, care s'a potențat, prin un comunicat oficial ce anunță *casarea procesului de înaltă tradare*. Prin casarea acestui proces nedrept a fost înălțurată și cea din urmă piedică din calea înțelegerii dintre guvern și partide.

După toate semnele Croația se află în pragul unor vremuri mai bune.

Un interview al dlui P. P. Carp. »Neue Freie Presse« publică interviewul acordat de dl P. P. Carp, unui redactor al ei. Dl Carp a făcut următoarele declarațiuni: O convențiune militară turco-română nu există. E clar că dacă s'ar ivi vre-o dată vre-o complicațiune internațională în care să fie implicată și România, ne am afla de partea triplei alianțe, de oarece interesele României merg de acord cu cele ale triplei alianțe. Pentru Turcia avem toată simpatia și dorim sincer consolidarea ei, nu vom ajunge însă nici odată în situațiunea de a ne da de partea Turciei în mod independent de tripla alianță.

Nu-mi pot închipui dar o acțiune a României într-o complicațiune balcanică locală căci orice intervențiune a României ar atrage o complicațiune internațională. O participare la război, de partea Turciei, ar putea fi impusă numai înăuntrul unei constelațiuni europene. Nu noi ci puterile europene vor decide cu privire la un război viitor și pozițiunea noastră într'un atare război. România știe să aprecieze valoarea triplei alianțe și așa fiind, în lipsa unui acord precedent cu tripla alianță, este exclusă orice posibilitate de convențiune cu Turcia. Dorim de sigur consolidarea militară și financiară a Turciei dar ea va avea de consecință o creștere a conștiinței turcești care ar putea deveni odată un factor important în politica internațională și poate că n'ar contribui să aducă o soluțiune mai grabnică a problemelor pendente.

Panu, tu ești omul care poți să scapi acuma țara de marea umilire la care Brătianu vre-a s-o supue. Panule Brătianu svârle România pradă Germaniei.

Și o a doua tiradă cu privire la rolul pe care Regele german îl joacă în această gravă chestie, l-a pregătit îndeajuns sufletește pe Panu, ca întorcându-se la redacție să scrie articolul pentru care a fost dat judecăței și condamnat la maximum pedepsei.

Da, din acest moment popularitatea lui Panu crește vertiginos, dar cariera lui de om de guvern se închide.

Moartea lui Lascar Catargiu, în ajunul venirii partidului conservator la putere, a pus ultima barieră între Panu și minister.

N'a trecut mult și șeful partidului radical a rămas singur.

Decepțiile — cu privire la situația sa personală — se înmulțeau necontenit. La căderea ministrului Carp în 1901 văzându-se părăsit de radicalii cu cari intrase în Cameră, Panu a înțeles ce situație politică i se creia. Atunci a avut prima criză zguduitoare.

Afară de familia sa, însă — și nu știu dacă încă cineva pe lângă cel care scrie aceste rânduri — n'a cunoscut nimeni suferințele morale de atunci ale lui Panu.

Când întoș dela Paris unde fusese pentru căutarea sănătății a anunțat că rămâne în politică un Robinson, lumea a luat declarația lui drept o »abilitate« politică, și s'a oprit la aceea ce se părea »ingenios« în această declarație.

În realitate însă cuvântul acela al lui Panu a fost strigătul de durere al omului care aspirând

să creieze — cu vasta lui inteligență și cu strălucitele sale însușiri de luptător — o viață nouă, se vedea legat, de o stâncă izolată în mijlocul valurilor fără nici o orientare posibilă...

A găsit totuși în temperamentul său viguros puterea să rupă lanțurile și să se arunce din nou, în lupta cu valurile ce-i stau împotriva.

Am scos atunci împreună »Cronica«. Succesul acestei gazete — mai mult de admirație intelectuală, fără nici un ecou care să-i anunțe, cum li anunțase »Lupta«, furtuna sufletelor deșieptate la glasul său, pentru cucerirea unui ideal — i-a strâns repede inima.

»Robinson« trebuia să trăiască prin farmecul povestirii și să exercite o influență numai intelectuală... asupra sufletelor alese.

Panu s'a retras la »Săptămâna«, pe care atâția ani a scris-o singur. Aci își însemna în toate direcțiile gândirii omenești cugetările sale, mai mult de sigur pentru satisfacția sa personală și dacă nu ar fi avut nevoie să-și câștige existența probabil că jurnalul său săptămânal n'ar fi fost nici odată tipărit.

Era acuma filozoful care trăia în trecutul său plin de atâtea amintiri frumoase. Cu primul număr al »Săptămânei« introduce cetitorii în viața intimă a celei mai alese societăți culturale ce a fost în România, »Amintiri dela Junimea din Iași«.

Și părăsind luptele politice aproape cu totul, însemnează, cu o dragoste de copil, observațiile spiritului său adânc pătrunzător, asupra mișcărilor sufletelor animalelor.

Vorbește de poezie, de muzică; face admirabile critici teatrale și începe chiar o critică literară asupra poezilor noștri...

Intrase iar în viața oamenilor, dar, holărît cum era să nu mai reînceapă lupta din care sufletul său cinstit ieșise atât de adânc rănit, a lăsat ultimul cuvânt acelor cari adunând clevetirile din lumea cafenelelor credeau că au găsit arma cu care ar putea să-l înfrângă pe omul cu așa vaste cunoștințe și cu un spirit critic atât de ascuțit cum era Gheorghe Panu.

Și din școală, tânăr studios și frământat de dorința de-a intra în lupta pentru adevăr și dreptate, Gheorghe Panu nu s'a sfîșit să se arunce asupra celui mai temut luptător care se afla atunci în lumea literaților.

Prima scriere a fost o critică a unei lucrări istorice a marelui B. P. Hajdeu.

Acea critică a atras asupra sa atenția conducătorilor »Junimei« și d. Maiorescu îndată ce s'a făcut la 1874 ministru al instrucției publice i-a dat o bursă pentru ca să continue studiile în străinătate.

La studiile sale istorice s'a întors când sufletul său zdruncinat de decepțiile vieții politice, căutase o lume în care să poată reinvia puterile tinereței.

Și a scris până în ziua când forțele i-au fost cu desăvârșire sleite la studiul istoric asupra proprietății pământului în România.

Sânt numai zece zile de când am stat pentru ultima dată cu el de vorbă. Rămăsese un schelet pe care nu l'acoperea decât pielea îngălbenită dar păstra vioiciunea ochilor săi pătrunzători, acelaș temperament combativ, întreaga lui hotărâre la muncă și toată dragostea sa pentru adevăr și dreptate.

— Vezi Iancu, acolo este materialul ce-am

Inmormântarea lui Gh. Panu.

București, 23 Noevre.

Ieri, la orele 2 d. a., au fost pornite spre locașul de veșnică odihnă, rămășițele pământești ale lui Gheorghe Panu.

Serviciul religios, a fost oficiat de către P. S. Arhieru Evghenie Humulescu Piteșteanu, înconjurat de mai mulți preoți.

Potrivit dorinței defunctului n'a cântat nici un cor.

La orele 2 și jumătate serviciul religios s'a terminat și s'au început cuvântările.

Venise să și la un ultim adio dela neuitatul ziarist și om politic: Dnii I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri; dnii mișștii Costinescu, V. G. Morțun, Constantinescu și Toma Stelian; Pharechide, președintele adunării deputaților; Vintilă Brătianu, Dinu Brătianu, P. Mișșu, I. G. Duca, I. Procopiu, președintele »Sindicatului Ziaristilor«, Emil Petrescu, prefectul poliției capitalei, Tache Protopopescu, senator; Ștefan Ion, deputat; Arghirescu, director la ministerul Instrucției; N. Cosăcescu, fost secretar general; Ion C. Bacalbașa.

Cuvântarea d lui Ion I. C. Brătianu.

O lumină s'a stins dintr'acelea care ne ajutau și călăuzeau pe căile adesea azevoe de discernat ale dezvoltării sociale.

În împrejurări de grea cumpănă, la problema cu esență lăruindă asupra viitorului societății noastre, Gheorghe Panu, cu cuvântul și cu până, cu creierul și cu inima și a pus puterile întregi în lupta pentru propășire pe căile cele mai sigure.

Cu inteligența sa limpede, cu cultura sa vastă și precisă, el despica, pătrundea și lămuria chestiunile cele mai complexe ale vieții obștești.

Simplicitatea voită a procedurilor sale făcea să apară și mai minunat fințea și vigoarea argumentației sale și da o deosebită autoritate expresiunii gândirii sale.

De aceea partidul național-liberal simte cu deosebită și adâncă durere lipsa lui Gheorghe Panu, din rândurile frunzișilor săi, unde a desfășurat o muncă rodnică, înimoasă și strălucită, a cărei amintire o vom păstra cu caldă și neștearsă recunoștință.

Discursul dlui I. G. Duca.

Intristată adunare!

Durerea care ne stăpânește astăzi este cu atât mai vie, cu cât avem cu toții impresia că G.

Panu dispăre mai înainte de a fi dat toată măsura bogatelor sale însușiri. Singura noastră mângâiere e că dânsul a putut să exercite o influență adâncă asupra vieții noastre sociale și asupra cugetării noastre politice.

Sunt oameni cari fac operă practică de guvernământ; opera lor folositoare și desigur plină de merite se sfârșește cu dânsii. Sunt alții cărora nu le este dat să înfăptuiască nimic, dar care se amăgă în viața lor atâtea idei, încât dacă moartea li s'ceră fără vreme, ei trăiesc totuși prin lumina pe care au revărsat-o.

G. Panu a fost unul din aceștia. Prin puterea lui de convingere, prin darul său de a răspândi ideile, prin până sa atât de măaștră și atât de ascuțită, el a fost la noi în țară nu numai unul din apostolii democrației, dar fără îndoială unul din practicianii ei cel mai străluciti.

În totdeauna și azi când se pregătesc atâtea lupte noi mai mult poate decât ori când, lumea va întoarce privirile ei către discursurile splendide, așa de puternic gândite și așa de frumos argumentate, prin care G. Panu formula încă de acum 25 de ani multe din idealurile vremurilor de azi.

Adunarea deputaților în numele căruia mi-a revenit marea dar dureroasă sarcină de a rosti aceste câteva cuvinte, resimte mai mult decât orice moartea lui G. Panu.

Parlamentul pierde într'insul una din podobele lui. G. Panu a ținut ani de zile camera sub farmecul cuvântului său. Tribuna română a cunoscut talente mai scântetoare, elocinți mai înfăcărare, dar n'a cunoscut nici o elocință ca aceea a lui Panu.

Genul său oratoric era unic și cu totul personal. El nu entuziasma auditoriul. El îl minuna prin pătrunzătorul său spirit de analiză, îl subjuga prin puterea logice sale impacabile, și îl delecta prin ironia sa fără de pereche. Ceeace dădea elocinței sale o pecete deosebită e că el nu se mulțumea să afirme ideile lui, el arată celor ce-l ascultau cum a ajuns la concluzia dată, te făcea să urmărești raționamentul lui pas cu pas și să asisti la toată elaborarea cugetării sale veșnic luminoasă și veșnic originală, așa încât eșai de acolo înălțat sufletește fiindcă te învăluse într'o atmosferă de artă și de intelectualitate.

Iar azi când moartea a nimicuit atâtea daruri, când a prefăcut în neființă atâtea putere și atâtea gândire, noi colegii săi din Cameră venim aici în jurul acestui sicriu care se închide, să plângem alături de țara întreagă o figură care a îmbogățit politica, cugetarea și literile române. Fie-i țărna ușoară și amintirea în veci neperitoare.

Gheorghe Panu rămâne într'adevăr în țara asta, cel mai mare exemplu al nedreptății făcută inteligenței, muncii și talentului, cultivei vaste și sufletului cinstit.

Niciodată nedreptatea făcută unui om, nu a constituit o mai mare nedreptate făcută însăși țării.

Panu ar fi putut să fie un extraordinar ministru, un strălucit profesor, un adevărat savant care să facă gloria Universității române, un cercetător istoric, fără pereche, un economist și un sociolog al cărui renume ar fi trecut departe peste hotarele țării.

Panu n'a putut însă să lucreze temeinic în nici una din aceste direcții, și n'a putut să lucreze în lumea oficială și prin lumea oficială sufletul acesta cinstit, pentru că n'a știut să practice ipocrizia, fățărnicia, insinuarea și toate acele arme înjositoare care deschid cărările și inspiră teamă.

El s'a aruncat totdeauna în luptă fără nici o rezervă și fără nici un calcul personal. Sustinea o idee pentru triumful ideii și da fără nici cea mai mică ezitare o întreagă situație personală, pentru ca să-și spuie ca om independent și întreg, părerea sa fără înconjur.

Îndepărtat dela viața de guvern, redus în țara noastră mică la simplul rol, de publicist, Panu

Discursul dlui I. Procopiu președintelui »Sindicatului ziaristilor«.

Domnilor,

Cu un sentiment de profund și dureros respect »Sindicatul ziaristilor« aduce un suprem omagiu de recunoștință și admirație celui mai eminent confrate și membru de onoare al său.

Natură de elită, inteligență superioară, Gheorghe Panu a ilustrat parlamentul, a ilustrat baroul și cu o vie strălucire stătea în primul rând al presei române.

Talentul și calitățile spiritului său împunau atât de mult, că nici chiar în epoca noastră de bârfeală și de invidie, nimeni nu îndăznește să-l conteste.

Inteligența lui vie și mlădioasă avea în serviciul ei o până pe care toți o admirau încă de când era student.

Mulți se temeau însă de spiritul său mășșos al cărui vii scântel iluminau până în cele mai depărtate adâncimi chestiunile cele mai întunecate.

Spirit critic, luminat, logician fără pereche, cugetător profund.

Nimeni nu a scris mai bine ca Gheorghe Panu, într'o limbă mai vie, cu un stil mai curgător și mai simplu.

Născut cu pasiunea ideilor noi și cu voința de a le răspândi, posedând într'un mod nelătecut darul pe a scrie, el deveni jurnalist prin vocațiune.

Debuturile și le-a făcut în »Convorbirile literare«, la Iași, cu atâtea strălucire încât azi, după 40 de ani, dnii Maloescu și Gane și-o reamintesc încă.

Dar unde talentul lui extraordinar de jurnalist și semănător de idei s'a afirmat mai mult, a fost în cele două ziare, »Lupta«, în timp de 15 ani, și »Săptămâna« timp de 10 ani, unde sânt pagini superioare de dialectică și de înaltă gândire.

Gheorghe Panu era o figură măreață și cu el dispăre un om de mare cultură și un spirit rafinat cari își consacra talentul artei de a scrie aproape zilnic asupra afacerilor politice, artistice și literare.

Sindicatul ziaristilor ar fi lipsit dela datorie de respect ce o are către presă, dacă nu ar fi adus acest din urmă omagiu jurnalistului eminent, scriitorului desăvârșit, al cărui nume nu va pieri.

adunat ca să răspund ignorantului dela »Voința«, care falsifică istoria.

Spune-i, te rog, lui Filipescu, că este datorie lui să nu lase să se acrediteze falșile idei în chestia proprietății.

Multe și variate isvoare de viață și de reîmbărbătare au fost sădite în corpul acela pe care azi, neînsuflețit îl ducem la mormânt.

Și nu se putea să moară luptătorul acesta decât așa cum a murit, disputând viața până la ultima rămășiță de putere, morții, care îl muncia de trei ani.

Voia să trăiască, dar nu pentru ca să se odihnească, deși avea 62 de ani și nu se mai putea ridica nici măcar în patul pe care zăcea, ci pentru ca să lupte mai departe, pentru ca să apere o idee, pentru ca să triumfe adevărul istoric.

Nu mai în ultimele zile, atunci când cu privirea sa scrupuloasă a smuls de pe fața amicului său drul Bucliu, mărturisirea că este pierdut, Panu — care niciodată nu se gândise la trailul său, la ziua de mâne — și-a oprit privirile asupra copiilor săi minori.

— Bică! eu mor! a strigat fiul său de 14 ani.

Și apoi ridicând mâinile descărnate le împreună într'un gest suprem către cel de sus, căruia părea că-i spune:

— Cum se poate atâtea nedreptate!

Telefon nr. 467.

= KARDOS GYULA =

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár. Gy. város Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate.

Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate.

După terminarea discursurilor, sicriul a fost scos afară pe umeri și depus pe un car mortuar tras de 6 cai.

D funclul fiind decorat cu «Coroana Românelor», în gradul de mare ofiter, i s'au dat onoruri militare de către batalionul 2 de pioneri și un escadron din regimentul 9 țigari.

Cortegiul s'a format având în frunte coroanele, cleul, carul funebru, familia, prietenii și admiratorii.

Cortegiul a parcurs podul Mihai Vodă, strada Domnița Arasiasia, strada Brezoanu, strada Sărbărilor, calea Victoriei, Cheiul Dîmboviței până la Palatul de Justiție unde a vorbit dl Comșa.

Vorbirea dlui Comșa.

Dl avocat Comșa, din partea membrilor baroului de Ifov, a început povestind cum și-a făcut Panu studiile, succesele pe care le-a obținut la Paris și la Bruxelles.

D-se a arătat că în acest oraș Panu a venit în contact cu cel mai de seamă democrați al Belgiei, oameni cari au avut o deosebită influență asupra lui.

El a fost dela început și a rămas neclintit în părțile sale partizan al votului universal.

Întors în țară a avut o activitate laborioasă, admirată de toată lumea. Observațiile sale erau folositoare nu numai baroului, dar chiar magistraturii. Era un spirit luminat, dela care în totdeauna avea prilejul să înveți ceva.

Pierderea lui este o lovitură pentru membrii baroului în inimile cărora li vor rămâne neștersă amintirea.

Dela Palatul Justiției cortegiul funebru a pornit o pe calea Șerban Vodă până la cimitirul Bellu, unde corpul lui Panu a fost depus în locuința din urmă. — În mijlocul unei dureri sincere și de toată lumea împărțită. C.

Ședințele Camerii.

Ieri și-a luat începutul în cameră discuția pe paragrafi asupra reformei codului civil și guvernul speră că și discuția aceasta se va desfășura neted, evitându-se orice complicații mai grave. Discuția de ieri n'a avut nici un moment deosebit. Puțină agitație au stârnit numai declarațiile fostului ministru de justiție Poótyl, care a spus că judecătorii francmazoni pot să fie puși într-o dilemă gravă când trebuie să judece în afacerile membrilor ordinului francmazon, de oarece jurământul cel făcut în calitate de membri ai ordinului îi obligă să sprijinească pe toți membrii ordinului. Deputatul clerical Huszár a cerut chiar ministrului Székely să prezinte camerei lista judecătorilor francmazoni. Deputatul clerical a mai spus că francmazonii, în timpul mai nou, fac o vie propagandă în Ungaria în interesul ideilor revoluționare și a desaprobat faptul că serbarea de comemorare a lui Ferrer a fost prezidată de un procuror. Acest procuror e chiar fiul actualului ministru de justiție.

Partidul clerical a mai avut spoil o cloacire cu deputatul evanghelic Kovácsy, care a luat apărarea francmazonilor. În cursul discuției pe paragrafi ministrul Székely a prezentat un amendament referitor la mult controversatul paragraf 31. Senzul modificării dorite de ministru e, că comercianții să poată plăti pe datori și la judecătoria pe al că el însuși se află, dacă pot dovedi cu documente comanda și expediția articolelor de vânzare. Propunerea ministrului a provocat o lungă discuție de regulament, după care s'a luat hotărârea

ca amendamentul să fie pus în discuție de odată cu paragraful 31 din proiect.

Ședința de azi

Camera deputaților în ședința de azi a continuat discuția pe articole a proiectului despre reforma procedurii civile. Articolele aproape toate au fost primite fără orice modificare.

Articolele 31 și 32 au fost primite într-o nouă redactare, după ce ministrul de justiție Székely și-a retras amendamentul.

În jurul articolului 94 s'a început o discuție mai vie. În acest articol se hotărăște că la procese cambiale până la 200 coroane nu e nevoie de avocat. Comisia judiciară a propus amendamentul să se declare că și la aceste procese se cere avocat.

Camera primește articolul cu amendamentul prezentat de comisia judiciară.

La sfârșitul ședinței ministrul de interne Hazai a răspuns la o interpelare în chestia unor dezertări.

Îngroparea lui Tolstoi.

Ieri au luat pe uriașul împietrit sub lumina tremurată a făclilor din gara dela Astepovo și l-au dus la locul de veșnică odihnă de sub cetni din Poiana, unde și-a petrecut copilăria. L-au petrecut în drumul din urmă tristele cete ale nenumăraților credințosi cari au înțeles profesiile lui și l-au coborât în pământul umed, săpat de mâna ciotoroșă a țăranilor pentru cari el a avut viața întreagă a adorațe.

În drumul din urmă însă n'au răsunat cântări de preoți nici mirosuri de tămâie nu s'a înălțat spre ceruri, capul lui n'a fost stropit cu aghiasmă și uns cu mirodenii căci biserica nu l-a reprimat în sinul ei. În loc de prohod însă l-au petrecut la greapă vaerul nerumăratului popor care venise din depărtate colțuri de țară, și trupul lui în loc de mirodenii a fost sălătat cu lacrimile vărsate de poporul nenorocit care fusese atins a atât de greu prin moartea lui și în locul fumului de tămâie s'a înălțat spre ceruri ruga atâtor suflete amuțite cari cereau, veșnicul repaos pentru muritorul ce trecea pe alte tărîmuri.

Ziua de ieri a fost însă soroșul când au tresărit toți supușii marelui Rusii și și-au curmat genunchii, cerind izbăvire pentru cel mai mare om ce l-a avut vr'o dată neamul rusesc. În toate părțile a răsunat dangătul de jale ale clopotelor, aducându-se prinos de cinste clipei când el va trece la cele veșnice.

Mulțime de popor venită de prin depărtate locuri l-au petrecut în drumul din urmă și cei cari nu putuseră veni luau parte cel puțin cu sufletul la durerea obștească. În multe părți s'au iscat tulburări, nu atât din vina populației, cât a autorităților, cari încercau să oprească expresia de jale a credincioșilor marelui apostol.

Pe drum spre Poiana.

Toți prietenii, admiratorii și urmașii învătăurilor lui Tolstoi au fost să facă mortului onoaurile din urmă. Mi a gară din Astepovo a fost

ieri încunjurată de un grup de peste două mii de oameni, între cari erau o mulțime de artiști și gazetari.

Trupul lui Tolstoi era întins cu mâinile încrucișate pe piept, fața îi era ca de piatră și nimic nu se schimba întrânsul, doar ochii, ale căror pleoape fânte acoperiseră țana ce optzeci de ani și mai bine s'a schimbat în sufletul pecat spre drumul său de lumină. După ce familia și-a luat un mișător rămas bun dela mort, corpul lui a fost înbăzmat și dându-i în mână o creangă detrand-fir l'au așezat într'un sicriu în crustat cu aur, în vreme ce afară lumea întona cânturi de îngropare.

La serviciul divin oficial ieri în biserica din Astepovo venise lumea imensă, iar după sfârșitul acestuia n'a rămas nimeni din biserică, așteptând rugăciunea pentru odihna sufletului lui Tolstoi. Când au auzit că nu va oficia nici un preot la îngropare, lumea a plecat la casa morților și de trei ori a cântat: »Veriți frați să dăm mortului sărutarea cea de pe urmă».

După miezi cortegiul de îngropare a plecat cu un tren special spre Iasnaja Poiana. Peronul gării și întreaga preajmă era înțesată de lumea ce sta cu capetele plecate, petrecând cu lacrimi pe cel ce se muta la cele veșnice. Studenți și veterani, așturi de soldați cântau imnuri de jale. Trenul a apucat pe o linie laterală, căci poliția oprise ca mortul să atingă Moscova de teamă ca poporul să nu facă tulburări.

Cortegiul de îngropare.

În dimineața zilei următoare trenul care aducea rămășițele pământești ale lui Tolstoi a sosit în gara dela Sastka, unde era așteptat de Cerkov și contesa Alexandra.

Dela gară corpul a fost transportat de săteni până la Poiana. În fruntea convoiului mergeau țărani încinși cu fasii de pânză albă cu inscripția: »Leo Ni olaevici Tolstoi, țărani rămași orfani își vor aduce în veșnică aminte de bunătațea ta». După aceea veneau două societăți, cântând cânturi de jale și în urma lor trei trăsuri încărcate de coroane și flori.

Ajunși acasă sicriul a fost așezat într-o cameră a castelului și pe rând s'au apropiat toți cari veniseră să și la rămas bun dela mort. Până după amiază a ținut pelerinajul în fața sicriului, când cei adunați l'au ridicat pe umeri și l'au dus în curte. Poporul plin de jale a căzut în genunchi și a cântat »Veșnica lui pomenire» și s'au înșiruit apoi cu toți pe drum spre colina unde între nouă cetini strălucea mormântul proaspăt care a înghițit rămășițele pământești ale uriașului. Aici își petrecuse Tolstoi copilăria și aici ceruse ca să-l îngroape.

Când a fost coborât în pământ mulțimea a căzut de nou în genunchi plângând amar în vreme ce studențimea cânta imnuri funebre. La capătul lui nu s'a ținut nici un discurs. Din mulțime însă s'a ridicat un glas strigând, în vreme ce bulgării de țărani gemeau surd:

— Leo a murit, sufletul lui însă va trăi în veșnic. Fie-ar să se împlinescă profețiile lui inspirate de duhul și dragostea creștinăscă.

Jalea țării.

Ministerul de interne a adus țarului oficial la cunoștință moartea lui Tolstoi. Pe anunțul predat țarului acesta a scris următorul autograf:

»Regret din suflet moartea marelui scriitor, care în fazele de lumină a talentului său a întrupat tipurile patriotice din anii de strălucire a Rusiei Dumnezeu să îi fie judecător prea miostiv».

Știria aceasta a făcut mare senzație, cu atât mai mult că întreaga lume a privit cu mare curiozitate ce ținură va avea țarul în fața morții celui mai mare dușman a domniei absolutiste.

Studențimea universitară în adunarea de ieri a hotărât să comemoreze într'un mod demn moar-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Róti
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

tea lui Tolstoi prin pornirea unei mișcări pentru ștergerea pedepsei cu moarte.

Cei dela universitatea din Varșovia au hotărât unanim să poarte haină cernită o săptămână de zile.

Din Moscova se anunță că la gară au vândut publicului ce pelerina la Poiana, zece mii de bilete. In localurile publice, cu toată opreliștea nu s'a ținut nici un spectacol. In toate bisericile — afară de catolici — s'au oficiat serviciu divin pentru odihna lui Tolstoi, până și in sinagoge.

Direcțiunea societății căilor ferate *Rjasan-Ural* a hotărât să scoată pe toți funcționarii din stațiunea în care a murit Tolstoi, iar gara să o mute în altă parte. In locul acesta vor înființa un muzeu pe care vor așeza o tablă cu inscripția :

„Aici a murit Leo Nicolaevici Tolstoi, la 20 Noemvre 1910.“

Manifestațiile din Petersburg.

Tinerimea universitară a aranjat Marți după amiază o convenire de doliu care a provocat — drept sfârșit o ciocnire cu poliția. După oficierea serviciului divin și vorbirile comemorative, studențimea în număr de vre-o trei mii a plecat spre palatul metropolitan ca să manifesteze. Străzile erau ocupate de armată, căci autoritățile prevăzuseră de mai nainte ce o să urmeze. Armata și poliția s'a ciocnit în mai multe rânduri cu manifestații și-a arestat vr'o treizeci de inși. Cu prilejul ciocnirii au fost răniți mai mulți studenți.

In Odesa poliția a oprit cu forța serbarea aranjată cu prilejul morții lui Tolstoi. Studențimea a început să manifesteze, protestând energic contra acestei volnicii. Poliția însă a atacat mulțimea în piața teatrului, provocând o ciocnire crâncenă între manifestații și autorități. Poliția a captivat peste o sută de studenți și a rănit o parte însemnată din public.

Un scriitor german despre Tolstoi.

In coloanele ziarului «Berl. Tageblatt» scriitorul Gerhart Hauptman aduce următorul prios memoriei marelui defunct :

— A murit Tolstoi. Prin el lumea a pierdut pe al doilea Savanarola. A dispărut unicul mare creștin al veacului. Biserica l-a excomunicat și de ar avea putere l-ar arde desigur pe rug, ca pe Savanarola. Dar biserica ține mai mult la ananema aruncată asupra sufletului, cu care pe acesta-l condamnă la veșnic surghiun. Și toate acestea au trebuit să se întâmple iarăși pe cum a fost scris. Și iarăși adevăratul Hristos, unslu Domnului a fost martirul certii și al hărțuierilor în lucrurile sfinte.

— Mulți îl socotiau pe Tolstoi nebun, ca și pe Isus mântuitorul chiar. Intr'insul ardea focul viu al dragostei de oameni și pe acesta sinodul l-a numit focul Geenei. Intr'insul ardea duhul ce nu l-au putut stânge dogmele clericale, căci Dumnezeu e mai mare chiar decât preoțimea dornică de putere.

— Tolstoi a fost un reformator, mai mult chiar. Și cine n'a văzut aceasta cât a trăit, o va recunoaște acum la sfârșitul vieții sale. Cine n-o simțeste acum, va simți-o peste douăzeci de ani. Pumnul lui nevăzut, isbește vașnic și mai vrășmaș ca al celor vii în porțile sanctuarelor, pe cari le va sparge și pătrunzând înlăuntru va scrie cu litere de foc pe pereții templelor, fiorosul verset :

Mene, Tekel, Upharsin.

Alegeri congregaționale.

Alegerea din Arad.

Lista dată în numărul nostru de ieri poate fi considerată aproape de completă; în restul cercurilor pretutindeni am căzut. *Am suferit declin înfrângere, și relativă și absolută*, reducându-se în mod simțitor numărul nostru în congregație. De prin cercuri dealifel primim vești revoltătoare despre ingerințele administrației. Satele noastre au fost din nou puse sub călcăul jandarmilor și a curs iar alcoolul și banul. In Sâmbăteni de pildă, a fost înfundată casa comunală cu jandarmi, și aderenții noștri simplamente oprți dela urnă. Totuș, unde am avut conducători la înălțimea datoriei, am învins. O dovadă, că aceste ingerințe pot fi invocate pe alocurea și pentru a acoperi vine și păcate. In Covăsinț de pildă se spune că n'a fost de loc listă națională și oamenii nu știuau cine-s candidații noștri. Așa de admirabil erau organizați din centru.

Din Caransebeș.

Ni se scrie: Ieri au fost aleși în Caransebeș, la alegerile pentru congregație, protopopul *Ghidlu*, primarul Bordan, directorul școlar Pfeiffer, va să zică un singur naționalist și acesta prin pact.

Scrisori din Paris.

Svonul morții lui Tolstoi la Paris. — Sena amenință cu o nouă revărsare. — Politica noului cabinet francez. — Prințul Bonaparte și Parisul. — Nedumerirea d-rei Cecile Sorel.

Din mijlocul Parisului imens și sgomotos, unde viața modernă își bate ritmu-i precipitat, din mijlocul năpâzniciei îngrămădirii de case, de oameni și de automobile ne-a fost dat să ne credem o clipă cu două mii de ani înapoi, și să urmărim cu mintea una din minunatele întâmplări așa cum ni le talmăcesc numai Biblia și basmele din străbuni.

Am avut cu toții viziunea bătrânului Tolstoi, a moșneagului cu barbă mare și cu ochi inspirați, rătăcind ca un nou rege Lear cu tolgul în mână și cu pletele în vânt pe stepa infinită și plină de zăpadă.

Intr'o zi, vestea morții lui s'a răspândit în lumea largă. A fost numai o alarmă. Marele scriitor e bolnav greu, dar trăiește. Cele câte-va ore însă cât l'am crezut răpus au fost îndejuns să zdruncine Parisul ca un lung fior — și emoțiunea aceasta, precum și proslăvirea apostolului de către Francezi a avut ceva deosebit de îndulșător.

In nici o țară, în nici un oraș din lume, evenimentele mari n'au un răsunset mai vibrător, nici căliri ele nu sunt mai drept apreciate ca aci.

O încălzire ciudată a atmosferei intelectuale, un entuziasm și un regret profund au marcat de data aceasta manifestarea celui mai nervos și mai sensibil dintre popoare. Din clipa în care sârmele electrice au sbârânit sub gravitatea acestei știri, Parisul a luat o înfățișare preocupată și numele lui Tolstoi era pe toate buzele. Pe trottoare, în cafenele, și pe imperialele omnibusurilor, nu se vorbea decât de moartea patriarhului rus. Ziarele îl pomeneau viața, îl analizau operele și îl proslăveau amintirea prin penele scriitorilor celor mai distinși. Părea un doliu național. «Numai copiii nu vor înțelege mâine când le vom spune că Tolstoi a murit!» — scria un ziar. «S'a sfîns cel din urmă apostol, cel mai blajin profet al omenirii» — amintea un altul. D. Henry Bataille, cunoscutul autor dramatic parizian a avut, între altele, frumoasa frază de mai jos: «Excomunicat de biserica ortodoxă, Tolstoi pare a nu avea dreptul să se tragă clopetele la moartea sa; dar le desfid să nu răsune din propla lor mișcare». Demn de pomenit e faptul că în seara aceiași zile Ilustrul scriitor francez Anatole France a ținut elevilor și admiratorilor săi o cuvântare plină de îndulșoare, despre viața și operele romancierului rus.

Căci e știut lucrul că ori ce om mare găsește în Franța o parte care să l'acame. Tolstoi bunăcară e rus, cea mai luminoasă figură a acestui

popor; — a-și jura însă că falșa știre a morții lui n'a sfîrșit în Rusia nici jumătate din emoțiunea sfîrșită în Franța și îndeosebi la Paris.

Cu toate astea își au parizienii ciudățenia lor. In timpul de față îl vezi stând cu mic cu mare aplicăți pe cheurile Senei și privind la râul ce crește și ne amenință cu o nouă revărsare. Judecând după sutele de oameni ce rād și glumesc în brumă deasupra cheurilor de piatră, n'ai nici decum impresia primejdiei ce ne paște. Dar dacă francezul e nepăsător și nechibzuit în fața pericolului, Sena nu e mai puțin trădătoare și rea. Deocamdată ea se mulțumește să crească încet dar necontent și să-și ducă apele la vale, inofensivă în aparență. Peste puțin însă dezastul se va dezlănțui mai cotropind poate ca acum un an. Și doar câte lacrimi n'au picat larna trecută în valurile nămolose și gălbui. E drept că plânsetele celor rămași fără pâine și fără adăpost au fost acoperite de vuetul asurzitor al marelui oraș; am văzut însă Sena ducând la vale cadavre de animale, paturi, mese, și leagăne de copii. Și toate aceste biete lucruri pierdute, răătăitoare, nepuținătoare în mijlocul valurilor care săltau mulțumite par'că de prada lor — toate lucrurile astea mi-au povestit o viață de jale, de amărăciune și de dureri. Repeta se-va oare tragedia de acum un an?

N'ai crede văzând miile de siluate vioae de parizieni desprinzându-se din bruma cenușie de Noemvre, dealungul râului viclean. Dar lumina sinistă a apusului însăngerat se îngrămădește ca un semn rău deasupra turnurilor svelte și vagi ale palatului Trocadero...

Firește că dacă vom fi înundați și anul acesta, faptul se va datori în mare parte neglijenței domniilor dela Hotel de Ville. Consilierii municipali ai Parisului au avut alte preocupări, mai grave, decât să se îngrijească de buna stare a metropolei. Să nu uităm că alegerile abea au avut sfârșit. Sufiul meschin al politicei a împliedecat pe mulți să-și vadă de afaceri. Și în Franța politica e de un cărd de vreme pe cât de nelluștitoare pe atât distrugătoare de energii. Epoca prin care a trecut de vre-o câțiva ani a fost îngrijorătoare. Un anarhism bolnav și gălăgios a otrăvit sufletele multor francezi.

Să sperăm că energia dlui Briand, care pare a se fi scuturat de duhul rău care plutește deasupra acestei țări, va da o îndrumare mai sănătoasă politicei în viitor. Dezastroasa grevă a funcționarilor de drum de fier a risipit fumul deasupra prăpastiei și a făcut pe Francezi să vadă abizul spre care erau porniți. Nimic nu e mai primejdios pentru un popor ca anarhismul împlinit de cununi sub cari ciocotește bomba distrugătoare.

In numele unui fals umanitarism explicat în fraze pompoase criminalei cei mai cruzi erau achitați, viața socială se destrămă, energiile se dizolvau. Dl Briand, când a încrunat din sprâncene și-a strâns cu o mână mai viguroasă frânele politicei, a fost expresia imensel majorității de francezi, pe cari grupul gălăgios și răufăcător al falșilor anarhiști a ajuns să-i exaspereze. Libertatea rău înțeleasă e și ea un despotism în felul ei, despotism tot atât de strimț și dăunător ca cel propriu zis. Să păstrăm în toate justa măsură.

Dl Briand și noul cabinet francez au în un studiu proiecte de legi sănătoase și indispensabile. Să-i vedem la lucru. Sesiunea parlamentară din acest an promite mult: Palatul Bourbon e până acuma interesant.

Cu toate că înșurat de câte-va zile numai cu prințesa Clementina, prințul Victor Napoleon nu e pe deplin fericit. Exilul îl apasă pe umeri și-l învăluie ochii de melancolie. Șeful casei Bonaparte, pretendent la tronul Franței și pe care republica îl ține departe de patrie, s'a plâns deună zi unui gazetar parizian de mahnirea ce o resimte de a nu putea bădători trotuarele scumpului lui Paris și mai ales, de a nu putea vizita muzeele marelui oraș.

Și prințul Napoleon e un mare admirator al artelor frumoase de tot solul. Amărăciunea cu care și consideră astiul a îndulșat pe mulți francezi. Ea e sinceră, ea este adevărată. Pretendentul iubește fărbita Franța și îi urează tot binele, ori-care ar fi forma de guvernământ care îl l'ar da. Cel puțin așa s'a exprimat față de jurnalistul

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
 Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.
 Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiun, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

francez. Acum un an, ducele de Orleans și-a spus și el cuvântul; Ducele e mai puțin îngăduitor ca Bonaparte dar și el are spiritul larg și tolerant.

Ah! dacă Republica ar fi mai blajină cu bieții exilați!

Ce greu vine unul artist dramatic să părăsească lumina rampei și să renunțe la șomolul îmbătător al aplauzelor, e lucru știut și de multe ori repetat. D-ra Cecile Sorel, eminența societară dela Comedia Franceză e în momentul de față într-o grea alternativă. Un duce englez, cu nume din cele mai aristocratice și a cărui avere se urcă la multe milioane a cerut-o de soție. D-ra Cecile Sorel șovăiește. Ea e nedumerită. Ispita e fermecătoare, dar gloria și renumele pe care le a dobândit în Franța sânt un serios motiv de ezitare. O luptă dureroasă se petrece în sufletul grațioasei comediane; renunța-va ea la gloria de a fi cea mai distinsă, mai instruită și mai elegantă femeie din Franța pentru a deveni ducesă? Chestiunea nu e încă rezolvată și rezolvirea ei, vă asigur, o costă pe d-ra Sorel mai multă trudă decât pe noi.

Salonul d-rei Cecile Sorel e cel mai distins salon din Paris. Celebritățile literare, artistice, științifice și politice cele mai necontestate îl frecventează cu drag. Acolo se aud cele mai spirituale convorbiri și se discută chestiunile cele mai grave. D-ra Cecile Sorel e o regină și supușii ei o adoră, după cum o adoră și sumedenia de parisiensi cari o aclamă la Comedia Franceză. Se va hotărî ca să-și dezerteze minunatul regat pentru o coroană de ducesă engleză?...

Intrebarea aceasta și-o pune de sigur și eminența artistă în clipa când am întâlnit-o sub peristilul Comediei franceze, unde pășea gravă, preocupată, cu ochii pierduți în zare, dar veșnic elegantă și grațioasă.

Paris, 20 Noembrie 1910.

Gânduri, fapte, vești...

Unul care s'a dus. — Jidovii ne profanează monumentele. — Adunarea Legiștilor. — Venirea recruților. — Rămas-bun.

T-Severin, Noembrie 1910.

Cultura românească, prin trecerea în alta lume a dascălului universitar Grecescu, a pierdut un iscusit cercetător al unei discipline științifice, ce cuprinde în nesfârșitul ei domeniu bogăția, frumusețea și parfumul firei. Botanistul și academicianul apus era un desăvârșit savant, pe care ciudățenia unor împrejurări, l-a scos la iveală dintr-o săracăcioasă colibă de robi, pentru a dovedi cu încă o pildă, câte diamante strălucitoare pot rămâne învăluite în coaja pământoasă a acestei vieți. Și privind tristețea toamnei ce-a însoțit la groapă pe harnicul desvelitor al înbobocitelor flori, fără să vrei, gândul te poartă peste locuri în tăcere și ruine, unde s'a născut Dr. Grecescu și care-ți povestește amintirea unui oraș uitat, ce să chema odată Cerneți. Toate trec în lumea asta!

O legendă de prost gust ne spune că, într-o noapte târzie de toamnă rece, o ceată de tineri bravi din neamul lui Izrail — binecuvântați de Bacchus — hoinărind prin cetatea lui Sever, ar fi descoperit o piatră, care, prin bustul lui Traian, ar fi avut neînsemnatul rost să reprezinte marea și viitorul acestui neam românesc. Oprindu-se în jurul ei, ar fi rostit bășfemii în limba lui Abraham și cățărindu-se pe soclu, l-ar fi murdărit într'un chip infam. Se mai zice apoi că mulțimea revoltată ar fi îndrăznit să ceară pedepsirea mizerabililor — auzi, auzi: ce lume rea — cari sfâșindu-ne și stăpânindu-ne material ființa, cearcă să ne otrăvească sufletul. Dar plebea nemulțumită de trăgările cărmuitorilor cetății, în pedepsirea vinovaților, s'a infuriat și-a făcut proba țării geamurilor la casele jidovilor. Apoi

justiția s'a deșteptat din letargicu-i somn, dar ce folos: Justiția, pentru jidovi, e oarbă, în țara asta a fercirilor neînchipuite.

Cătră sfârșitul toamnei, legiștii secției noastre se vor strînge pentru a măsura munca ce-au depus, în vremea cât ast an și a depănat firul. Printre fruntași fiind, îndrănesc să prevăd — cu destulă durere — că, nu se vor osteni prea mult numărându-și bobocii.

Grăbit ca în totdeauna, îndeplinindu-și ades datorla înainte de vreme — nu-i vorba de multe ori l-a apucat sara pe drum — hotărât să între mai tînăr în lupta vieții, cronicarul Tribunalului, prezentat prin umila mea persoană, se înfățișează cu să-și la rămas bun, pentru multe luni, dela cinstiții cetitori, îngăduitori și iertători la toate năsbățiile ce-au chinuit mîntea ori sufletul cronicarului. Zăngănitul armelor, sunetul prelung al goarnii, povestea războaielor a trecutului, vraja viitorului, l-au îndemnat să-și facă, înainte de vreme, datorla de ostaș. Pornit la drum, va gândi mereu cu drag la ospitalitatea darnică, ce i-s'a rezervat, la încurajarea frățească ce i-s'a făcut, altă dată, de încercații luptători ai Tribunalului, la mulțumirea ce l-a lăsat, adesea în suflet, îndeplinirea unei fapte bune. Și rămas o clipă în prag, dorește amărăților tovarăși isdândă și voie bună.

Al. Slătinescu Sever.

Sfințirea steagului Reuniunii de cântări și muzică a plugarilor români din Reșița-română.

Reșița, la 21 Noembrie.

Momente neuitate și plăcute a lăsat în urma sa ziua de ieri, dela 20 Noembrie n., când din grația celor cu tragere de inimă s'a săvârșit sfințirea steagului »Reuniunii de cântări și muzică a plugarilor români din Reșița-română«.

Munca perseverentă desfășurată de Reuniune, sub conducerea înțeleaptă a învățătorului Ion Marila, a sporit prin aranjarea de concerte și petreceri venite Reuniunii, din care s'a putut înjgheba acum și frumoasa emblema a muncii noastre viitoare: steagul Reuniunii.

Aceste venite precum și dărnicia prezidentului M. Miarcea și a soției sale Reveca a pus bază și a făcut posibilă procurarea steagului și sfințirea lui în ziua de ieri.

Conform programei festivităților în presara sfințirii, corul a făcut nașel steagului Reveca Miarcea o serenadă. Tot în sara aceea a fost surprinsă numita nașă, cu o serenadă și din partea orchestrelor muncitorilor și oficanților dela societatea călii ferate din Reșița mont.

A doua zi Duminică la 7 ore au fost întâmpinate la gara din Reșița rom. și s'au salutat reciproc corurile sosite cu cel sărbătorit.

La ora 9, corurile prezente au mers la casa nașei în frunte cu orchestra mai sus amintită; iar de acolo cu nașa în frunte la biserica gr. or. din localitate, unde s'a săvârșit sfințirea flămurei.

Actul sfințirii în prezența nașei și a unuia public ales și foarte numeros l'a efectuat bătrânul paroh local Matei Balan și capelanul său dl Ion Vida.

Răspunsurile liturgice, li-a dat corul mixt din Reșița mont. sub conducerea dlui Ios. Velceanu.

Sfințirea steagului s'a terminat cu predica ocazională a dlui capelan Ion Vida, după care imediat a urmat baterea cuielor.

Deși timpul era nefavorabil — încât începuse a ninge, — totuși interesul și bunăvoința publicului din loc, nu mai puțin a autorităților și a altor binevoitori din Reșița-montană a fost foarte mare.

Dintre dignitarii înalți ai bisericii înalt P. S.

Sa Metropolitul I. Meșianu încă a binevoit a ne onora astfel, că pe lângă trimiterea binecuvântării arhiericești, prin parohul local a dispus a se bate culul trimițând și suma de 20 cor. în scopul Reuniunii sărbătorite.

După terminarea ceremoniatului bisericesc a urmat banchetul la care au luat parte peste 100 persoane.

S'a toastat cu acest prilej pentru Majestatea Sa Monarhul nostru, pentru stăpânire, pentru dignitarii bisericești, pentru corurile cari au cooperat și pentru popor.

Seara s'a dat concertul festiv în prezența unuia public foarte numeros, cu care ocaziune Reuniunea sărbătorită, a fost cea dintâi, care sub conducerea dlui I. Marila, a executat: Dorul Ardealului în cor bărbătesc cu solo de bariton și tenor.

Bine și cu succes s'a predat: »Doinitorii români«, din partea tînărului cor mixt din Călnic condusă cu succes coresponsuzător Imprejurărilor de dl Sofronie Andrișol.

Tot în cor mixt cu solo a executat și Reuniunea română de cântări și muzică din Reșița-montană doina: »Preste deal« sub conducerea dirigentului Iosif Velceanu.

O surprindere foarte plăcută a făcut publicului prezent: Reuniunea de cântări »Doina« din Cacova, care sub conducerea dirigentului ei Ion Cloc, în cântarea »Brancoveanul«, executată în cor bărbătesc, a stârnit adâncă admirație.

Programul festivității s'a terminat cu »Căiușorul«, jucat de membrii Reuniunii de cântări din Călnic sub conducerea dlui S. Andrișol.

A urmat apoi »joc«, care cu însuflețire a durat până dimineața.

Paralel cu profitul moral a fost și cel material încasându-se din acest prilej 560 cor. An.

Se face lumină.

De ministru de culte a edat în timpul din urmă un plan de învățământ pentru școlile confesionale nemaghiare ajutate de stat, în cari școli, conform art. de lege XXVII. din 1907 cinci obiecte de învățământ trebuie predate după planul de învățământ edat de minister. În legătură cu acest plan, Consistorul arhidiecezan din Sibiu a edat o instrucțiune pentru învățători, pe care pentru importanța ei, o publicăm și noi. Ea e menită a feri învățătorimea noastră de multe greșeli, în cari a căzut în ultimii trei ani.

Instrucțiunea, apărută sub Nr. 11.433 școl. 1910, e următoarea:

I.

În legătură cu ordinul ministerial Nr. 80.000 1910, înaltul minister de culte și instrucțiune publică a edat pe seama școlilor cu limbă de propunere nemaghiară, cari au ajutor dela stat, un plan de învățământ pentru Limba maghiară, Aritmetică, Geografia patriei, Istorie și Constituție, plan care le obligă pe aceste școli încă începând cu anul școlar 1910/11. Planul poartă titlul următor: »A magyar nyelv, számolás, hazai földrajz, történelem, polgári jogok és kötelességek tanításának terve, az államsegélyt élvező nem-magyar tanyelvű népiskolák számára, és rövid útmutatások ezen tanítási terv használatához. Az 1907. évi XXVII. t. c. 20. § a alapján kiadott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1910. évi 80.000. sz. a. kelt. rendeletével. Budapest, Magyar királyi tudományegyetemi nyomda. 1910.«

Fiind acest plan de o importanță deosebită și având el să lămurească din toate punctele de ve-

Pentru cumpărare
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

dere învățământul din școlile noastre ajutate de stat, aflăm de bine a vă face cunoscute principiile, de care s'a condus domnul ministru la alcătuirea acestui plan, precum și principiile, pe care le preconizează însuși planul.

Planul se bazează pe art. de lege XXVII din 1907, care stabilește, că în școlile nemaghiare limba maghiară trebuie să se propună într-o astfel de măsură, ca la sfârșitul anului al patrulea de școală elevii să și poată exprima, la înțeles, gândirile în limba maghiară, atât cu graiul cât și în scris (§ 19). Mai departe pretinde acest articol de lege ca educația, ce se dă în școlile de orice categorie, să fie o educație patriotică.

Aceste două lucruri le are în vedere și planul din chestiune. El normează numărul de ore, în care trebuie să se propună fiecare din cele cinci materii, precum și cantitatea materialului care trebuie propus. Într-o »Instrucție« (Utmutatás) de pe lângă acest plan se arată apoi și modul cum să se propună aceste materii, pentru ca să se poată ajunge scopurile indicate. »Obiectele de învățământ cari trebuiesc propuse după planul ministerial — se zice în circulara către inspectorii școlari reg. — le-a stabilit legea — măsura (cantitatea) materialului din fiecare obiect a impus-o firea lucrurilor«. La judecarea rezultatelor învățământului domnii inspectorii reg. școlari au fost îndrumați »să aibă totdeauna în vedere împrejurările externe ale școlii, cari uneori micșorează rezultatele chiar și pe lângă cel mai stăruitor zel al învățătorului«. De altfel »Instrucția planului« nu intenționează să-i răpească învățătorului independența, ci dimpotrivă, caută să-i ușureze munca prin arătarea metodei corecte ce duce la scop, și să bage viață în școală. Principiul de competență al »Instrucției« e: »să ofere copilului, potrivit graiului de pricepere, ceea ce e neapărat necesar (sublinierea e a dlui ministru), și să anume prelucrat temeinic, așa ca să-i poată trage folosul în viața practică. În consecință învățământul trebuie să se acomodeze la împrejurările de viață ale copilului, și la situația naturală, socială și economică a localității respective, cu deosebită considerare la viața sufletească și la cercul de cunoștințe al elevului«.

Mai departe »Instrucția« ține cont de principiul concentrației cunoștințelor câștigate, și de acela ca prin învățământ, »elevul să fie împințat spre activitate proprie«. La examinarea planului de învățământ pe săptămâni al învățătorilor, domnii inspectorii să curceteze: »fiind a planul cont de împrejurările locale și pleacă el de la cunoștințe, cari se pot câștiga pe baza întinției? iar cu ocazia inspecției școlilor, le impune ca dăruirea d-lor inspectorii »nu numai de a controla, ci și de a da lămuririle necesare și sfaturi cu privire la realizarea principiilor depuse în plan«.

În ce privește planul însuși, acesta constă de fapt din două părți: una care se referă la propunerea limbii maghiare și cealaltă, care se referă la propunerea Aritmeticii, Geografiei, Istoriei și Constituției.

Partea relativă la propunerea limbii maghiare cunoscută, căci a mai fost edată și la anul 1908 sub Nr. 120,000, de aceea nu ne vom ocupa de ea în special aici, ci vom aminti numai, că și aici se cerea și se cere în mod categoric respectarea împrejurărilor locale și a vieții sufletești a copilului. Astfel la pag. 47 din ordinațunea Nr. 120,000, unde se sacrifică materialul de limba maghiară pentru el. II se spun următoarele lucruri, cari în ordinațunea din chestiune se află la pag. 61: »din cele înșirate mai sus învățătorul să ia în planul său de muncă numai atât, cât poate prelucra temeinic, fără a îngreuna prea tare mintea elevilor, și să-și aleagă numai ceea ce corespunde împrejurărilor locale«. Partea a doua, relativă la propunerea Aritmeticii, Geografiei, Istoriei și Constituției e nouă. Din ea rezultă clar un lucru, știut de altfel și până acum, dar interpretat de unii în mod greșit, anume, rezultă că aceste materii se vor propune în orele respective exclusiv în limba română, rămânând ca unguerile ele să se propună în orele următoare de limba maghiară, în consonanță cu planul de învățământ referitor la limba maghiară. Numărul orelor pentru aceste materii e fixat de dl ministru și acesta obligă pe toate școlile ajutate de stat (dar numai pe acestea). El s'a stabilit astfel:

In școala cu

	învățători					
	1	2	3	4	5	6
Limba maghiară . . .	13	21½	26½	32	32	39
Aritmetica	6	8	15	19	21	23
Geografia	2	2	5	5	6	8
Istoria	1	2	3	3	3	4
Constituția	½	1	1	1	1	2

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 24 Noemvre a. 1910.

— Pentru loteria »Reuniunii femeilor române din Arad« au mai sosit următoarele obiecte, dele:

D-na Valeria de Herbay Arad o splendidă față de masă, broderie orientală pe mătase.

Dl Dr. Vasile Bianu Buzău 3 exemplare din cartea d sale: *Dicționarul Sănătății*.

Domnișoara Livia Pacu Arad o frumoasă față de masă cusută pe etamină și un port-batiste pyrogravură pe catifea.

D-na văd. Zoe Oprea Orăștie o frumoasă față de perină, cusătură cu motive românești.

D-na Cornelia Chera Tamand o perină de canapea cusută cu ajur, un frumos săculeț de mână, un ștergar țesătură românească.

D-șoara Augusta Tuducescu Lipova două frumoase mijlocuri de masă, o tavită croșetărie.

— Probe de danțuri naționale. Sântem rugați a anunța că începând cu Sâmbăta aceasta din 26 Noemvre vor avea loc tot a doua Sâmbăta seara la ora 8 probe de danțuri naționale, în sala mică dela restaurantul Milleniu, la care se invită toți membrii societății noastre din Arad și împrejurimi.

— Alegere de învățător. Ni-se scrie din Giula-germană: Duminecă în 20 Noemvre s'a ținut aici alegerea pentru postul vacant de învățător. Lupta s'a dat între doi dintre candidați: Teodor Mariș, care a înrunit 55 voturi și George Andreica, care a înrunit 34 voturi. Teodor Mariș a fost declarat de ales. Alegerea a decurs în ordine, grație tactului și înțelepciunii cu care a fost condusă de administratorul protopopesc al tractului Chișineu dl Demetriu Muscan.

— Impăratul Wilhelm în contra alcoolismului. Din Berlin se anunță: În vorbirea ținută cadefilor marinei, la sfeștănia oficială a deschiderii școlii navale din Flensburg, Impăratul Wilhelm a ținut un discurs, prin care se rostea împotriva alcoolismului. El a spus, că într'un eventual războiu, victoria va fi a acelei oaste, care va număra în rândurile ei mai puțini alcoolici.

— Conferență despre București. Se anunță din Viena: Domnișoara Irina Teclu a ținut în Settlementul de aici în 15 a. l. st. n. o conferență despre București, în care a relevat relațiunile topografice, istorice și etnografice ale Capitalii române, folosindu-se de tablouri numeroase și excelențe, proiectate prin schiopticon.

Publicul a ocupat toate locurile din sală și a fost foarte recunoscător; aclamațiunile cele mai vii s'au manifestat la apariția tablourilor regale, la acelea ale membrilor dinastiei în port național și a miliției române.

— Pentru onomastică. Dl Victor Stanciu, prof. la școala »Asociațiunii«; dl Victor Tincu, controlor la consist. archidiecezan și dl Victor

Tordășianu, presidentul »Reuniunii meserlașilor sibieni«, răscumpărând felicitările din prilejul onomastice lor, dăruiesc câte 10 cor., sau în total 30 cor., la colecta întreprinsă în folosul sârmanului, dar talentatului pictor-fotograf, actual elev al unei școle de pictură din Viena, Ilie Chidu.

— Logodnă. Ni-se anunță logodna d-șoarei Olga Liuba, absolventă a Inst. Oiteteleșanu, București Măgurele, cu dl Eremia Ardelean Inv. Felicitări!

— Mulțumită publică. Dl Augustin Maz-zuchi officiant la banca »Crișana« din Brad cu ocazlunea logodirei sale, cu d-șoara Maria Golda în loc de anunțul de logodnă dăruiește fondului »Masa studenților« dela gimnaziul gr. or. rom. din Brad 10 adevă zece cor. Pentru ce și pe aceasta cale i-se aduce mulțumită. Brad, la 9/22 Nov. 1910. *Diracțiunea*.

— Biserică clădită în 5 ore. În ziua de 2 Noemvre, s'a clădit, în Gary, Ind. (America), o biserică nu tocmai mare, dar a fost isprăvită în 5 ore.

Materialul tot a fost pregătit gata, iar pe la orele unu, lucrătorii; tâmplari, dulgheri, electriciani, vopsitori, în număr de 25 s'au pus pe lucru din răspuțeri și pe la orele 6 seara, biserica a fost ridicată gata, ușile ferestrelor așezate, pereții tapetați cu hârtie, țevile și robinetele de apă instalate în regulă și lumina electrică introdusă.

Biserica e de 20 metri în lățime și 50 metri în lungime.

— Serata tipografilor din Arad. Cu concursul corului »Gutenberg«, tipografii aradani vor aranja, Duminecă, în 27 Noemvre, o »serată amuzantă«, la care invită întreg publicul din Arad. Serata va avea loc în hala de bere din clădirea teatrului unguresc. Taxa de intrare e 80 de bani.

— Filiala Societății de teatru în Tinca. Ni-se scrie: În 16 Noemvre a petrecut în mijlocul nostru dl Aurel P. Bănuț, directorul artistic al »Societății pentru fond de teatru«. Avizați fiind de sosirea dsale s'a conchemat o consfătuire la care a luat parte toată cărturăria din localitate. În aceasta consfătuire dl Bănuț în cuvinte calde expune scopul societății, propunând formarea unei filiale. Propunerea a fost primită — cu însuflețire. După aceea s'a purces la constituirea comitetului teatral alegându-se: Prezident Dr. Andreiu Ilie, secretar, Dr. Aurel Pintia, casier dl Romul Barbu și controlor dl Zaharie Pantea. Arătându-se importanța culturală și românească a unui comitet teatral la noi, s'a purces la subscrierea de membri: S'au înscris de membri fondatori cu taxa de 200 cor. șapte înșl. Însuflețirea care s'a arătat dă garanță, că publicul din loc s'a înșirat în numărul acelorora, cari au la inimă sprijinul moral și cultural al Thalei românești.

— Anularea procesului de înaltă tradare din Zagreb. Monitorul oficial de ieri publică autograful regal, prin care se anulează procesul de înaltă tradare și se suspendă orice procedură contra acuzațiilor acestui proces.

— Broșură antidinastică. Din Praga se anunță, că în orașul Lissa de lângă riul Elba poliția a arestat pe șefii organizației tinerilor socialiști naționali pentru că împărțiseră în popor o broșură de cuprins antidinastic și antireligionar. Studenții au fost arestați în temnița districtuală din lungbunzlau.

— Turburările din Mexico. O telegramă din El Paso anunță din Acambaro (Guanalato), că răsvrații au devastat pușcăriile eliberind pe toți arestați, apoi au plecat la primărie și au furat toți banii primăriei. Trupele i au alungat pe revoluționarii în munți, omorând dintre ei pe

20 de înși, iar aproape 86 de înși au fost răniți.

Ziarulul »Associated Press« l-se anunță din Mexico, că guvernul Diaz stă neputincios în fața unei revoluții serioase, care amenință să ia proporții din ce în ce mai mari. Se vestește, că șeful revoluției petrec în Koahuila și, că ieri răsvărtiții au atacat cazarma din Orizaba, dar au fost bătuti și siliți să se retragă. Răsvărtiții au bombardat ore întregi orașul Torreno, unde au căzut foarte mulți. Din Guanajuato s'a trimis multă pedeștrime, cavalerie și artilerie la Torreo.

Mexico, 22 Noembrie. Duminică la locuința unui revoluționar s'a ținut o ședință, la care au participat foarte mulți înalți oficiali și s'a hotărât omorirea editorului ziarului »Imperial«. În Chihuahua lupta continuă, iar ieri seară vreo 75 de răsvărtiți au atacat garnizoana din Caborgo, dar au fost bătuti cumplit.

— »Tineri și bătrâni« în Bucovina. Citim în »Patria« din Cernăuți: »Tribuna« se ocupă în numerele sale din urmă cu afacerile și neînțelegerile din Bucovina. Confratele nostru a publicat la loc de frunte un articol intitulat »A cui e Bucovina«, scris, după toate probabilitățile, de o persoană ce trăiește în Cernăuți și cunoaște întru câta stările din țara noastră. Articolul acela e scris cu multă căldură și e, abstragând de la câteva greșeli, și logic. Scriitorul aceluia articol se vede că nu e un Bucovinean, căci nu putem crede, ca un Român bucovinean să dea o însemnătate atât de mare jandarmilor. Jandarmii nu joacă în Bucovina, de o bucată de vreme, nici un rol. Dealtfel neajunsurile noastre sânt prinse foarte bine și puterea Rutenilor e caracterizată obiectiv, s'o spunem fără încunjur, spre rușinea noastră. Ne bucurăm de sentimentele fraților noștri ardeieni, cari ne arată o deosebită atențiune și o sinceră dragoste, înțelegându-ne durerile și nevoile mai bine decât cei din regat și tipărind știri sigure și obiective.

Tot »Tribuna«, fruntașul ziar de dincolo, a reprodus articolul nostru »Demisiunea« în care am vorbit despre neînțelegerile și frământările din Bucovina.

Și »Lupta« din Budapesta s'a ocupat de afacerile noastre, dar prea vrea să le compare cu stările din Ungaria. Alle »Lupta«, că în Bucovina n'au produs tinerii oțelii ruptura și neînțelegerile, ci bătrânii sânt de o parte și de alta!

Dorna. Mereu se tot împodobesc stâlpii Dornei cu afișe. Cele din urmă anunțau în limba română și germană adunările candidaților pentru parlament, a dd. Calinescu și Sârbu, pe Joi în 17 l. c. Din aceste adunări nu s'a ținut încă nici una, căci poporul, buimăcit de atâția candidați și atâtea adunări, n'a venit de loc, iar candidații, neavând cui să și spună programele lor, au părăsit Dorna fără de nici o ispravă.

— Potop îngrozitor. Din Saigon (India posterioară) se anunță, că în Omang-Ugai, provincia Annam, ploile mari au pricinuit pagube enorme și au nimicuit aproape întreg ținutul acesta. Peste o mie de oameni s'au înecat, iar patru sute de barce au fost distruse total.

— Unirea bisericii bulgare cu cea grecească. În cercurile bulgare și grecești a făcut mare senzație o declarație apărută în ziarul grecesc »Proodos« a unui episcop bulgar, care a spus, că unirea bisericii bulgare cu biserica grecească, nu e numai posibilă, ci și necesară. În timpul cel mai apropiat va vizita și pe patriarhul, și nădăjduiește, că și dânsul va consimți la unirea aceasta.

Dacă planul episcopului bulgar va reuși, atunci chestia bisericii macedonene ajunge într'un stadiu nou, întrucât poziția patriarhului se întărește foarte mult față de guvernul turcesc. Cercurile bulgare însă cred imposibilă împăcarea acestor două biserici ortodoxe.

— Calificația redactorilor italieni. Din Roma se anunță, că peste câteva zile ministrul președinte Luzzatti va prezenta camerei italiene un proiect nou în chestia revizuirii legii de presă. Noul proiect cuprinde dispoziții foarte însemnate cu privire la redactorii responsabili, precum și în chestia cauțiunilor.

Dela redactorii responsabili se va cere o calificare de cel puțin opt clase gimnaziale sau

școli egale cu gimnaziile, iar în cazuri excepționale când adecă respectivii nu ar putea dovedi aceasta prin atestate, vor fi examinați de o comisie specială. Mărimea cauțiunilor, amăsurat însemnătății și exemplarelor ziarelor va fi de la 500 până la 10.000 lire, din cari sume se vor scade apoi pe depsele dicțate pentru procese de presă, de calomniare și pentru articolele cari atentează la moravurile publice, iar sumele scăzute natural, vor trebui întregite. Noul proiect amintește în toată privința ridicarea nivelului presei italiene.

— Manifestația sufragetelor engleze. Luni, pe când ministrul președinte Asquith se depărta din parlament și voia să se urce în trăsură, un număr mare de sufragete au manifestat sgomotos contra lui și au spart geamurile trăsurii. Ba, se mai vorbește, că o sufragetă i ar fi ras o palmă sdravănă, încât i a căzut jobenul de pe cap. Sufragetele au plecat apoi la locuința lui Asquith, de unde însă poliția le-a împrăștiat șarjându-le și arestând nu mai puțin de o sută de sufragete.

În aceeași zi sufragetele au manifestat și contra ministrului Birrell, pe care i au bătut cu bastoanele spargându-i jobenul. Poliția numai cu greu l a putut scăpa din situația aceasta foarte neplăcută.

« Birou de informație » în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminică.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eltz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

N. Iorga:

Viața femellor în trecutul românesc.
à 175 cor.

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.

à 60 fileri.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste.

à 50 fil.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane intrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

La Librăria Tribunei să află de vânzare:

Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericii din seminarul Burelvestin à 7 cor. + 30 fil. porto.

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu à 70 fil.

Biblioteca Lumina à 30 fileri.

1. Emil Gârleanu, Trei vedenii.
2. H. Balzac, Călăul. Trad. de A. Mândru.
3. Ion Agârbiceanu. Prăpastia.
4. Paul Heyse. Prizonierii. Trad. de Franzeseu.
5. N. N. Beldiceanu, Un singuratic.
6. Alfred de Musset, Mimi Pinson. Traducere de Aurel Sterescu.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar și Dicționarul Maghiar-Român

de Ion Gheție, director gimnazial.

Prețul dicționarului român-maghiar e 6 Cor. și maghiar-român e 10 Cor. + portul postal. Se poate procura la autorul Ion Gheție, director gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Administrației.

F. R. »Albina« — București, strada, Mintuleasa 9. — Adresa din Arad: profesor N. Mihulin (Seminar). Celelalte adrese nu le știm.

B. Se folosește greșit. Francezul nu numește tăsculița cea »ridiculă«, ci »réticule« (din latinescul réticulum-rețea). Numai ungerii au făcut din acest cuvânt franțuzesc caraghiosul »ridicul«.

Un caz analog e numirea unei figuri din cadrul »Frumosul damelor«. Numirea originală e »Chaine des dames«=lanțul damelor. Chaine sună aproape ca nemțescul »Schön« = frumos. Și așa ne-am pomenit cu traducerea caraghioasă »Frumosul damelor«.

Mulțumiri pentru cele trimise.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic. Nichin și conu.

C. Roth

fabrică de salam
Sibiu—Nagyszoben
Reisporgasse No. 8.

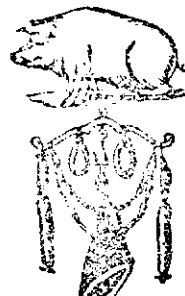
Ofere pe lângă cele mai mici prețuri curente de zi:

Slănină albă prăjită

Slănină papricată.

Slănină afumată.

Precum și ori-ce fel de cârnațarii.

„MUREȘANUL“

Institut de credit și economii societate pe acțiuni în M. RADNA.

CONCURS.

Prin aceasta publicăm concurs pentru ocuparea postului de practicant la institutul nostru.

Salariu anual K 600.—

Dela recurenți pe lângă eventuale documente despre serviciul de până aci să cere un testimoniu de maturitate dela vre-o școală comercială din patrie.

Recursele au a se înainta până la 27 l. c. Postul va trebui cupat îndată după alegere.

Direcțiunea.

Credit pe ipotecă, pe schimb și pentru oficanți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Un candidat de avocat cu praxă

atla aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Iuliu Morariu, Uioara (Marosujvár). Doritorii să se adreseze lui direct.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Anunț.

Se aduce la cunoștința Detentorilor de cupoane că plata cuponului de 1 Ianuarie 1911 și a Scrisurilor Funciare eșite la sorți 4% și 5% din ultima tragere, se va face cu începere de Marți 9/22 Noemvrie a. c., dela orele 11—3 p. m., afară de Joia și Sâmbăta când nu se fac plăți.

Direcțiunea.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în Pâncota (Pankota) Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efeptuiesc și prenoesc: odăjdii bisericești precum: prapori, patrafiri, reverenți ș a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina, croitor.

Serviciu conștiințios!

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoți, postav de mobile, haine de doliu și mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscațimea originală și vor fi scutite de praț. Comandele din prov. se efeptuiesc imediat și pr.

M. Schromm mehanic

Brașov—Brassó Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efeptuiesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaduce,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și exee ție solidă și punctuală.

De vânzare sau de arândat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului Mediuș, formând un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șoproan, pivniță etc. A se adresa D-lui Victor Roman Strada Romană 187, București.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă

ziua și la lumină. Cântăreață tinăară 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onștoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimuțe și câini de soia se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la los în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa, Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

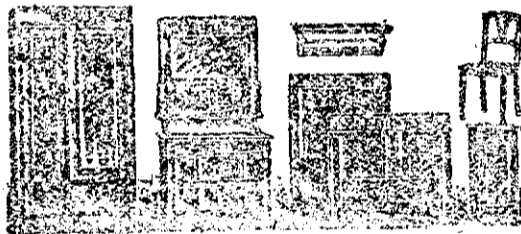
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

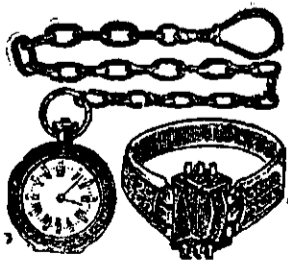
tâmplar de edificii și mobile

NAGYENYED, Rozsa-utca.

(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primește garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deas-menea și fotolii.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umbliă precis.

Ciasornice foarte bune pentru călători.

Ciasornice elegante p. tineri.

Ciasornice frumoase, pentru dame.

Clas. deșteptătoare de buzunar în

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.

Garanțiă deplină. — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațele, broșete, lanțuri de grumazi și pentru oro'oage, amulete.

Totfelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat al renumitel firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fitile magnetice. Unsoari. Material de condensațiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Cultivătorii de vii!

În interesul lor propriu și fac atenți, că
altoii de Ermelék

pregătiți de oamenii mei specialiști excelenți
se află deja la mine în cantitate obișnuită,
— conform ordinului ministerial. —

Altoi de viță americană

și europeană cu rădăcini și netede precum
și mlădițele renumite »Delaware« cu rădăcini
și netede, se vând pe lângă garanță cu
prețurile cele mai moderate, iar comerzile
pentru soierile »Ömre« și »Lovanna« rog
să se facă încă de-acum. Catalog de prețuri
bogată ilustrat, care conține multe lucruri
folositoare se trimite gratis și franco. Adresa:

Kágyi Szabó István,

proprietarul coloniei de altoi de Ermelék și
proprietar de vie în Bihar-Diószeg.

Gálfi Lajós

croitor de uniforme domnești și pentru preoți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Instalitez on public, atelierul meu ce susține
— de mai mulți ani l'am mărit cu —

**prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,**

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— mai departe. —

Primesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în branșa aceasta.
Țin în depozit tot felul de

**stofi din țară
și străinătate.**

Am introdus sistemul din
străinătate de plătire în
rate lunare, încă pentru
3 cor. lunar primesc căl-
carea a 1 pal'on, 1 per-
desiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de haine. —

**Prima băcănie
: din Oradea-Mare. :**

Mihai Petroviciu

**= ș'a transmutat =
prăvălia de coloniale**

și delicatose

în edificiul „Bazar“
strada principală (Rá-
koczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

**Noutate senzațională.
600 bucăți numai 4 cor.**
1 ciasornie Anker practic, aurit, umbă
36 ore, cu lanț, pentru care se dă ga-
ranță 3 ani, 1 cravată modernă de mă-
tasă pentru bărbați, 3 buc. batiste foarte
fine, 1 inel pentru bărbați cu imitație
de platră scumpă, 1 sugaretă cu ambră,
1 broș elegant pentru dame (noutate),
1 oglindă de toaletă practică pentru
buzunar, 1 portofel de piele pentru bani
1 cuțit de buzunar cu aparat, 1 păreche
de nasturi pentru manșete, 3 nasturi
la piept totul aurit (double) cu închi-
zături patente, album elegant pentru
chipuri, conținând 36 chipuri, de o fru-
museță universală, 5 obiecte de lux,
mare veselie p. tineri și bătrâni, 1 re-
gistrul foarte folositor pentru scrisori,
20 obiecte de corespondență și încă
500 buc. obiecte diferite, foarte folo-
sitoare în casă. Toate la oaltă cu ci-
sornicul care singur prețuiește mai mult
numai 4 cor. Pe lângă ramburs trimite
Zentral-Versandhaus : F. Windisch,
KRAKAU, Nr. 6107.
NB. Obiecte ce nu convin se rescumpără.

Zaharie Bârsan:
**Impresii
de Teatru
din Ardeal
à 2 cor.
(10 fleri porto)**
: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

**Oarurile de nuntă cele
mai potrivite!**

Foarte mare asortiment de sticle,
porțelană, maiolică, alpaca de
Berndorf, articli de argint Alpaca
iampe, tacămuri de masă paten-
tate, sticlării pentru o elieri,
păhare pentru bere și vin, în
cadrele de icoane. Arzătoarea
Wolfram cu 70% economisire
Comandele din provincie se
execută prompt și conștiințios
HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotog aful Naschitz.)
Telefon interurban No 224. —

**Motoare șvedeze
pentru olei brut!**

(Brevetul lui Hirsch Frank,
Stockholm)

în poziție orizontală și ver-
ticală.

Mașini motorice ieftine
și sigure, se pot instala
oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

**Motoare
cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.**

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

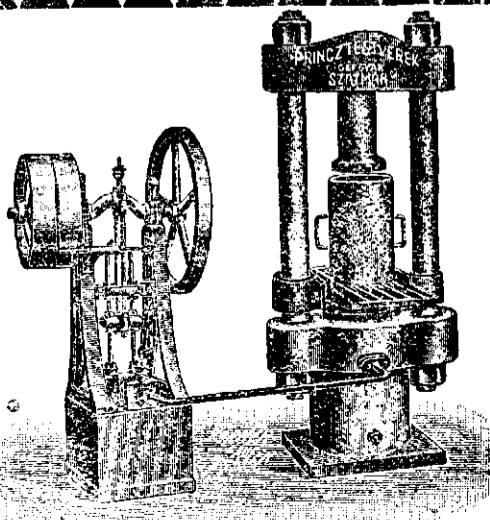
**Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).**

Cancelaria: Piața Erzsébet-fő tér No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte
artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime,
fresco, icoane pe altar, altare construite de iconos-
tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane
la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce
soiu de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea,
abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai
mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor
mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la
fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori
PRINCZ TESTVÉREK
din SZATMÁR.

Pregătește petrine și orice mașini
pentru stors olei, mănate cu apă
mașini de desghiecat, sfărmat
și prese, pe lângă asta cele mai
exacte transmisiuni cu
— tracție circumpețială. —
Instalăm mori pe tain,
ori cu cilindre.

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSÁ sculptor și mesteru pietrar.

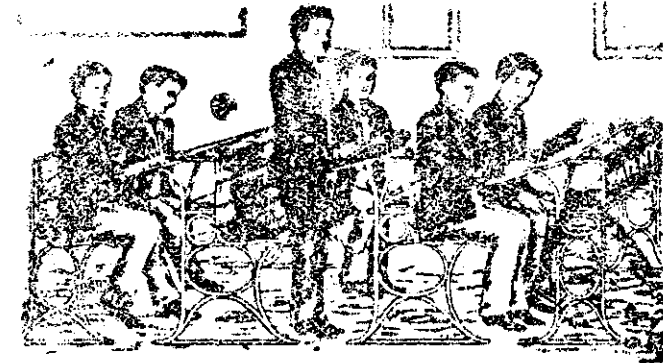
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, mscuit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

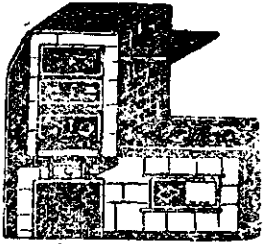
Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
riale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

- Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. -

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grillage,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și căsăpii, mente pentru biserici
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Grădini și Parcuri

transformează și planuiește:

Nagy Sándor, Arad,

Illés-uteza No. 66.

Cultivarea proprie a pomilor de lux
și a tufelor de ornament.

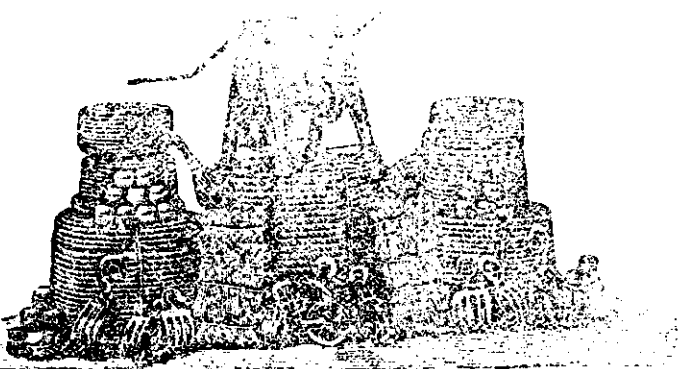
LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare
pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare),
saci de cânepă in și jută, straie crude și impermeabile. Funării pentru
economii: ștreanguri, căpeștre, funii pentru car, pentru vite, legătoare
de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele,
mreje p. pescari și leagăn atâr-
nător. Adresa te-
legrafică: Lázár

körelgyáros
Lugos. — Nrul
telefonului 207.
Nrul cecului și
clearing la posta
Ungară 26142.

Toate coman-
dele sunt a se
adresa la firma
de mai sus.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valcarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipex spe-
sele de intabulare, convertex datorille de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoru comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

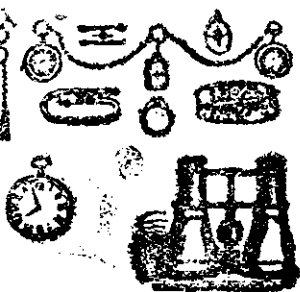
Pe lângă pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și domni de încredere.

Cel mai mare magazin de giuvaericeale și ceasornice.

Tamás István clasornicar, giuaeriu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur
pentru bărbați și termometre pe lîn-
femei, ciasonice de gă prețurile cele
buzunar, fabricație mai convenabile. -
din Șvizzera, ca re-
numitele ciasonice
Omega și pendu-
lele și deșteptătoa-
rele Becht, oche-
lari, articole optice,
ere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștințios.

Toate coman-
dele sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduse la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu calant și prețuri ieftine să câștig aceasta și

celui din Oradea Mare.

Țin în depozit

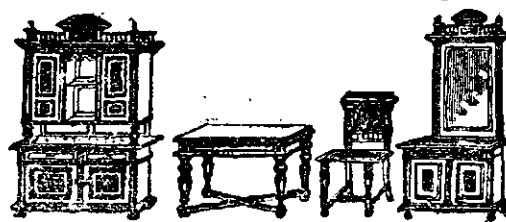
arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvere, pistoale, și totfelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisaberg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

== Execută totfelul de icoane artistice. ==

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. — Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Telefon 670—679.

Telefon 670—679.

Inainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} pentru foc

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-restrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeptesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrássy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabile de China, astfel, că pot să satisfac pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută la te artistic tot-felu de obiecte în aceasta branșă, ceasornice și se reparază și transformează bijuterii etc

Principiul meu ca negătător și industriaș e: **Promptitudine, ieftinătate și încredere.**

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a executării de obiecte să convîng on public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
ceasornicar și bijutier.

Piața Andrássy 20.

Lângă Hotel Central.